Bükkaljai Kő-út

Kács kőemlékei

A Kecske-kő sziklái

Fülkék a Kecske-kő oldalában

Bújó a Vár-hegy északi oldalában

A KAPTÁRKÖVEK

A kaptárkövek a Bükkalja különleges formájú sziklaalakzatai, me-lyek nemcsak mint egyedi földtani és természeti képződmények, hanem mint érdekes kultúrtörténeti emlékek emelkednek ki a Bükkalja értékei közül. A kaptárkövek anyaga zömében az a riolittufa, amely a miocén kor közepén zajló erős vulkáni tevékenység során került a felszínre. Ezt a vulkáni hamutakarót a későbbiekben a természet erői részben lepusztították, illetve kipreparálták belőle azokat a bizarr formájú sziklatornyokat, melyek a Bükkalja területén ma is sokfelé megtalálhatók.

Ezekbe a tufakúpokba ismeretlen korok emberei titokzatos rendeltetésű füléket faragtak. Egyes fülkék eléggé megkopottak, míg mások teljes épségben maradtak fenn. Ezeken jól látható, hogy a fülkék szélére peremet faragtak, amelyre fedlapot helyezhettek. Sok helyen még a fedlapot rögzítő ékek apró lyukai is felfedezhetőek.

Több elmélet is született a fülkék rendeltetéséről: egyesek szerint szakrális rendeltetésűek lehettek, a vakablakokba urnákat, vagy bálványokat helyezhettek. Mások szerint az üregeket inkább méhészkedésre használhatták az Árpád-kortól egészen a török időkig. Ebben a kérdésben még mai napig nem alakult határozott álláspont, sőt, azt sem tudjuk biztosan, mikor készülhettek a fülkék, de egy biztos: ezek az emberi kéz vájta formák egyedülálló kultúrtörténeti értéket képviselnek Európában. Ma a Bükkalján 72 sziklaalakzaton összesen 473 fülkét ismerünk.

KAPTÁRKÖVEK KÁCS HATÁRÁBAN

Kács határában több riolittufa-sziklakibúváson találhatók kaptárkőfülkék.

Talán a legismertebb és a legkönnyebben megközelíthető a falu keleti határában a Kecske-kő tető nyugati oldalában magasodó riolittufa sziklacsoport, amelynek oldalába faragva három kaptárkőfülkét és három fülkenyomot találhatunk.

Ez a szikla a bükkaljai kaptárkő-vidék legkeletibb tagja.

Emellett a településtől délnyugatra, Tibolddaróc határában a Karudalja dűlőben, az erdő mélyén nehezen megközelíthető helyen található egy kisebb sziklakibúvás, mely 6 fülkét rejt.

KŐHODÁLYOK, BÚJÓK, PINCESOROK

Kács talán legrégibb kőépítészeti emléke a Kácsi-vár, melyet Anonymus szerint a honfoglalás korában Örösúr építetett a Kácsi-patak fejénél. A vár XIII. századi kőfalazatának maradványai még napjainkban is láthatóak a Vár-hegy keleti oldalában.

De Kács büszkélkedhet a Bükkalja legnagyobb sziklába faragott kőhodályaival. Ezeket a hatalmas, oszlopcsarnokos sziklahelységeket a település állatállományának elszállásolására használták, valószínűleg a XVIII-XIX. században vájták őket. A falu délkeleti határában találjuk a legnagyobbat, a Kálmán-tanya néven hívott hatalmas üregrendszert, ahol a kőbe faragott vályúkon, jászlakon kívül a juhászok barlanglakásaiban még a hajdani kemencék, tüzelőberendezések és a kőből faragott fekhelyek nyomait is felfedezhetjük. Hasonló kőhodályt találhatunk közvetlenül a település délkeleti szélén is, melyet a sziklába faragott évszám tanúsága alapján az 1810-es években kezdtek el kialakítani. Napjainkban sajnos az üregek funkció nélkül, befalazott ajtókkal, ablakokkal várnak a szebb jövőre.

Érdekes sziklahelységeket, úgynevezett bújókat találhatunk többfelé a falu határában, de talán a legromantikusabb látványt a Vár-hegy északi oldalában árválkodó sziklaüregek nyújtják. Kőbe faragva ezekben az egykori barlanglakásokban is felfedezhetjük a hajdani élet mindennapi „bútordarabjait”: tüzelőberendezéseket, sziklapadkákat, kőből faragott fekhelyeket, polcokat.

A falu belterületén, illetve a település szélén több felé megtalálható, néhol utcákba rendeződő borospincék viszont még mind a mai napig „élnek”, használatban vannak. Szép pincesorokkal találkozhatunk a település bejáratánál, a fürdő felé vezető Petőfi utcában, illetve a falu keleti határában emelkedő dombon.

A kácsi kőhodály bejárata

A kőhodály belső terme

Pincesor a falu keleti határában

Készült a Norvég Civil Támogatási Alap finanszírozásával

Készítette a Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület

www.kaptarko.hu bukkalja.info.hu

Kérjük óvja, védje természeti értékeinket!